

Prof Dr S J Botha

S J Botha-huldigingsbundel

by geleentheid van
aanvaarding van emeritaat

Huldigingswoord

A P B Breytenbach

Voorsitter: HTS redaksie

Professor Schalk Botha was vir baie jare betrokke by die opleiding van teologiese studente, aanvanklik by die Universiteit van die Noorde en die Hervormde Teologiese Opleiding (Hammanskraal), en die afgelope aantal jare by die Universiteit van Pretoria. Hy het aan die einde van 2000 amptelik afgetree, maar sy dienste is weer deur die Fakulteit Teologie ingekoop om gedurende 2001 lesings te gee in die Departement Kerkgeskiedenis en Kerkreg.

Dr S P Pretorius gee in hierdie uitgawe van *Hervormde Teologiese Studies* 'n volledige uiteensetting van die lewe en werk van Schalk Botha. Daarom is hierdie slegs 'n kort en inleidende woord. Schalk Botha is 'n persoon wat op 'n stil en netjiese manier sy werk gedoen het. Hy is 'n uitmuntende kollega en laat by 'n mens die blywende ervaring van betroubaarheid en toewyding. Hy stel in alles die kerk se belange eerste en beskou homself as 'n dienaar van Jesus Christus. Naas sy werk in die akademie sal hy veral onthou word vir die wyse waarop hy as voorsitter van die Kommissie vir die Herskrywing van die Kerkwet die leiding geneem het in die daarstel van 'n nuwe kerkorde vir die Nederduitsch Hervormde Kerk. Sy betrokkenheid by soveel ander rade en kommissies van die kerk strek hom tot eer.

Ons wil graag vir hom en Babsie, sy getroue lewensmaat, 'n aangename rustyd toewens. Mag die jare wat voorlê, vol gesondheid, vreugde en vervulling wees. En mag dit so wees dat die kerk nog lank van hulle dienste gebruik sal kan maak.

Curriculum Vitae van Schalk Jacobus Botha

Skoolopleiding

Matrikuleer 1954 – Eersteklas met onderskeiding in Geskiedenis, aan die Helpmekaar Hoër Seunskool (Johannesburg).

Universiteitsloopbaan

Behaal die volgende grade aan die Universiteit van Pretoria:

1957 Grieks 3 (Met lof).

Hebreeus 3 (B-plus).

Kultuurgeskiedenis 3 (B-plus).

1960 BD

Ou Testament (A Minus).

Nuwe Testament (A Minus).

Geskiedenis van die Christendom (A Minus).

Dogmatiek (A Minus).

Godsdiens- en Sendingwetenskap (A Minus).

Skripsie-selfstudie (A Minus).

1969 Doktorale eksamen

Hoofvak: Geskiedenis van die Christendom (A Minus).

Byvakke: Ou Testament (A Minus).

Dogmatiek (A Minus).

1979 Doktorale proefskrif

Ds Marie Joseph Goddefroy 1948-1920. Sy lewe en betekenis.

Punte toegeken: 80%.

Die proefskrif het met finansiële hulp van die RGN in 1981 in druk verskyn.

Studentelewe

1959 Fiscus Van der Hoff Teologiese Vereniging Bestuur.

1960 Abactus Van der Hoff Teologiese Vereniging Bestuur.

1960 Voorsitter: Hervormde Studentevereniging (HSV).

1960 Onder-Voorsitter: Voortrekker Tehuis.

- Raad vir Argief en Museum (sedert 1961) (sedert 1992 voorsitter).
- Raad vir Regsadvies (sedert 1979) (sedert 1989 voorsitter).
- Kommissie vir die herskrywing van die Kerkwet (Voorsitter 1989-1997).
- Dagbestuur van die Sendingraad.
- Lid van die Sendingraad.
- Adviesraad Hervormde Teologiese Opleiding.
- Raad vir Pastoraat en Presbiteraat (Voorsitter).
- Raad vir Kerk en Teologie (Voorsitter).
- Drie termynse secundus Kommissie van die Algemene Kerkvergadering.
- Ringskommissie Losberg (Vise-Skriba).
- Ringskommissie Waterberg (Vise-Skriba).
- Ringskommissie Germiston (Skriba).
- Ringskommissie Pretoria (Skriba).
- Ringskommissie Pretoria-Wes (Skriba).
- Ringsendingraad: Germiston (Superintendent).
- Ringsendingraad: Pretoria.

Doseerervaring

- 1971 Neem alle lesings en eksamen waar vir Kerkgeskiedenis BD 1, 2 en 3 tydens prof Pont se jaar navorsingsverlof, aan die Fakulteit Teologie (A) van Universiteit van Pretoria.
- 1976-1979 Deeltydse dosent Kerkgeskiedenis BD 2.
- 1975-1979 Hanteer godsdienstweerbare lesings aan die Lugmagkollege.
- 1980-1985 Professor en Hoof van die Departement Kerkgeskiedenis aan die Teologiese Fakulteit (Afdeling HTO) aan die Universiteit van die Noorde.
- 1985 Hoof van die Hervormde Teologiese Opleiding en as sodanig verantwoordelik vir die totale administrasie met insluiting van die akademiese program, huisvesting van studente, geboue en terrein.
- 1986 Professor en Hoof van die Departement Kerkgeskiedenis aan die Hervormde Teologiese Opleiding te Klipdrif (na verskuiwing vanaf die Universiteit van die Noorde).

Huwelkstatus

Getroud met mej A F (Babsie) Vorster.

Vier kinders: 'n Seun en drie dogters.

Johannes George (oorlede 1982).

Annelie getroud met André Jordaan (ouderling NH Gemeente Rooihuiskraal) (Twee dogters).

Sonja getroud met Cobus Joubert.

Alfrieda getroud met Christo Pretorius (Predikant NH Gemeente Hendrina) (Twee seuns en een dogter).

Kerklike loopbaan

Gemeentes bedien:

Primrose; Randpoort; Koedoesrand; Boksburg; Philadelphia (Studente); Voortrekkerhoogte (Kapelaan).

Kerklike Rade en Kommissies

- Raad vir Arbeid onder Buitekerklikes (soms ondervoorsitter).
- Raad vir Belydende Jeug (sekretaris 1973-1981).
- Sentrale Sendingraad.
- Proponentseksamenkommissie vir Opleiding Turfloop.
- Kategese Ondersoekkommissie.
- Proponentseksamenkommissie (1973-1992; Sekr 1973-1986).
- Kuratorium vir Teologiese Opleiding (UP) (Voorsitter 1986-1992).
- Dagbestuur van die Kuratorium (Voorsitter 1986-1992).
- Beurskomitee van die Kuratorium (Voorsitter).
- Nagraadse beurskomitee van die Kuratorium (Voorsitter).
- Beheerraad van SVTT.
- Ondersoekkommissie na Sending.
- Raad vir Gesprek met ander Kerkgenootskappe.
- Raad vir toesig oor die HTO.
- Kuratorium HTO (Adviserend).
- Lid Fakulteitsraad Teologie (A)

- Nov 1991-Feb 1992: Doseer en eksamineer op uitnodiging aan die Evangeliese Teologiese Fakulteit te Leuven België.
- 1993 Professor en Hoof van die Departement Kerkgeskiedenis, Fakultei Teologie (A), Universiteit van Pretoria.
- April & Mei 1995: Op uitnodiging gasdosent aan die Evangeliese Teologiese Fakulteit te Leuven België.

Eksterne eksaminator vir vyf doktorsale proefskrifte naamlik:

- 1985 dr H T van Deventer;
- 1986 dr S P Pretorius;
- 1988 dr J J Steenkamp;
- 1989 dr B J van Wyk en
- 1989 dr H J Botes.

Promotor

1995 – Dr W A Dreyer.

Publikasies

Selfstandig

- 1965 *Gedenkboek van die Nederduitsch Hervormde Gemeente Standerton 1915-1965.* Standerton: Kerkraad.
- 1966 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Klerksdorp 1866-1966.* Krugersdorp: NHW Pers.
- 1968 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Bethal 1918-1968.* Krugersdorp: NHW Pers.
- 1973 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Potchefstroom-Noord 1948-1973.* Pretoria: NHW Pers.
- 1973 *Die volkskerk.* Pretoria: NHW Pers.
- 1974 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Koedoesrand Jubileumblad 1924-1974.* Pretoria: NHW Pers.
- 1980 *Kerkgeskiedenis in die konteks van die Hervormde Teologiese Opleiding van die Universiteit van die Noorde (Professorale intreerede).*
- 1981 *Proefskrif in druk verskyn.*

- 1984 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Hartbeesfontein 1959-1984*. Pretoria: NHW Pers.
- 1989 *Gedenkalbum Nederduitsch Hervormde Gemeente Zuurfontein 1939-1989*. Zuurfontein: Kerkraad.
- 1991 *Nederduitsch Hervormde Kerk Lichtenburg 1891-1991*. Pretoria: Promedia.
- 1991 *Nederduitsch Hervormde Kerk Ventersdorp 1892-1992*. Pretoria: Promedia.
- 1992 *Vertaling, inleiding en kommentaar van M J Goddefroy De Kerkwestie niet een leer – maar een levenskwesie*. Pretoria: Kital.
- 1993 *Die heil, gehoorsaamheid, struktuur en kerkreg (Professorale intreerede Universiteit van Pretoria)*.
- 1997 *Nederduitsch Hervormde Kerk Makwassie 1947-1997*. Paarl: Paarl Litho Drukkers.

As medewerker

- 1967 *Gedenkalbum Teologiese Fakulteit (Afd A), Universiteit van Pretoria 1917-1967*.
- 1968 *SA Biografiese Woordeboek, Deel 1 (Nasionale Boekhandel)*; eie bydraes: Ds G W Smits en Ds A J Begemann.
- 1969 *Nederduitsch Hervormde Gemeente Bronkhorstspuit 1969-1969*. Krugersdorp: MHW Pers. (Red J J P Möller); eie bydrae: ds G W Smits.
- 1979 *Eupees Gedenkalbum Nederduitsch Hervormde Gemeente Trichardsfontein 1879-1979*.
- 1980 *Die Nederduitsch Hervormde Gemeente Pretoria 1855-1980*, Pont, A D (red); eie bydrae: Die Kerkgeboue en Ds M J Goddefroy.
- 1981 *Die prediking-bundel opstelle*. Pretoria: NHW Pers (Dosente van HTO); eie bydrae: Prediking deur die eeue.
- 1982 *Samesteller van 'n bundel opstelle Die kerk in die wêreld*. Pretoria: HAUM, eie bydraes: 1 Die Nederduitsch Hervormde Kerk en die Eerste Vryheidsoorlog 1880-1881 en 2 Die evangelie in die geskiedenis van die kerk.
- 1983 *Kerklike barmhartigheidsdiens (Opstelle deur die dosente van HTO)* Pretoria: NHW Pers; eie bydrae: Barmhartigheidsdiens in die geskiedenis van die kerk. Dwarswinde op die Kerkwerf, Van der Westhuizen, H G (red); eie bydraes: 1 Chiliasme en 2 Campus Cruisade for Christ.

- 1986 *Gedenkalbum van die Nederduitsch Hervormde Kerk 1986-1986 in woord en beeld*. Pretoria: NHW Pers.
- 1988 *Die Gelofte van 1838*, Pont, A D (red); eie bydrae: Die Gelofte van 1838 soos dit in 1880 by Paardekraal met 'n belofte bevestig is.
- 1988 *SA Biografiese Woordeboek* (moet nog verskyn), eie bydrae: Ds J J Prinsloo en Dr H M Rex.
- 1989 Self redakteur van 'n uitgawe *Belydende volkskerk*, Pretoria: Kital; eie bydrae: Die Volkskerk.
- 1995 *Huldigingsbundel: S P Engelbrecht*; eie bydrae: S P Engelbrecht in die ry van die kerkgeskiedskrywing in die Nederduitsch Hervormde Kerk.

Teologiese tydskrifte

Hervormde Teologiese Studies

- 1961 Ontleding van die kerksaak van Trichardsfontein, Jrg 17(1), 1-18.
- 1963 Historiese agtergrond van die Kerkwet van 1862 van die Nederduitsch Hervormde Kerk in die Zuid Afrikaanse Republiek, Jrg 19(1&2), 25-35.
- 1966 Afskeiding onder Wessel Badenhorst van die Hervormde gemeente Potchefstroom in 1853 en die toetreding van Hartbeestfontein as afsonderlike gemeente van die Nederduitsch Hervormde Kerk in 1966, Jrg 22(4), 177-196.
- 1969 Kerkregtelike posisie van die prokurasiekommissie in die Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk, Jrg 25(2), 106-131.
- 1972 Agtergronde van die Convent van Wezel (1568) en die Sinode van Emden (1571), Jrg 28, 113-126.
- 1972 Bartholomeusnag - vierhonderd jaar, Jrg 29(1&2), 1-19.
- 1977 Waar lê die wortels van die "sondige verskeurdheid" in die kontrovers Bosman-Goddefroy 1888-1890?, Jrg 33(3&4), 41-57.
- 1981 Die Nederduitsch Hervormde Kerk en leervryheid, uit die geskiedenis van die Nederduitsch Hervormde Gemeente Pretoria, Jrg 37(3), 1-28.
- 1982 Belydenis in kerkregtelike verband in die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, Jrg 38(3&3), 30-44.
- 1983 Suid-Afrikaanse kerkgeskiedenis 1957-1982, Jrg 39(1), 3-14.

- 1985 Bullinger en die verbond na aanleiding van die Tweede Switserse Konfessie, Jrg 41(3), 412-427.
- 1986 Is kerkvereniging vandag of in die toekoms 'n doelwit?, Jrg 42(1), 8-27.
- 1987 Ds MJ Goddefroy en Christelike-nasionale onderwys, Jrg 43(1&2), 57-71.
- 1987 Ds Marié Joseph Goddefroy as volksman, Jrg 43(4), 642-660.
- 1990 Petrus Johannes Theobaltus Koekemoer - teoloog saam met en soos die kerk (in samewerking met H G van der Westhuizen), Jrg 46(4), 487-496.
- 1990 Die ouderling en die regeervergaderings in die Nederduitsch Hervormde Kerk, Jrg 46(4), 528-541.
- 1992 Voltydse skriba vir die Algemene Kerkvergadering van die Nederduitsch Hervormde Kerk, Jrg (3&4), 617-644.
- 1994 Ortodoks as slagspreuk en liberaal as etiket, Jrg 50(1&2), 257-271.
- 1995 Kerkbegrip en Kerkorde, Jrg 51(3), 753-752.
- 1995 Die "vereniging" van die gemeentes onder leiding van die prokurasiekommissie met die Nederduitsch Hervormde Kerk in 1894, Jrg 51(4), 1150-1168.
- 1996 Die Corpus Christianum in die Middeleeue, Jrg 52(4), 800-819.
- 1996 Modaliteite in die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, Jrg 52(4), 981-1000.
- 1997 Die belydenis in kerkregtelike verband in die Nederduitsch Hervormde Kerk met verwysing na die Konsep Kerkorde, Jrg 53(4), 1290-1320.
- 1997 Calvin's preaching on the Church in the letter to the Ephesians, Jrg 54(1&2), 104-124.
- 1997 Die betekenis van kerkgeskiedenis vir vandag, Jrg 54(1&2), 210-225.
- 2000 Calvyn se leer oor die kerk, Jrg 56(2&3), 572-584.
- 2000 Historiese agtergrond en ontwikkeling van die Proponentsondertekeningformule in die Reformatoriese tradisie, Jrg 56(4), 867-884.
- 2000 Die Proponentsondertekeningformule van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika, Jrg 65(4), 885-904.

Skrif en Kerk

- 1995 'n Belangrike besluit oor kanselruil tussen die drie Afrikaanse kerke deur die Algemene Kerkvergadering van die Nederduitsch Hervormde Kerk in 1894, Jrg 16(2).

Boekbesprekings in HTS

- 1984 C J Malan: Leer aangaande God, Jrg 40(2), 178-179.
- 1984 W Balke: Luther en het Gereformeerde Protestantisme, Jrg 40(2), 160-161.
- 1984 M Elaine Botha: Christelik-Nasionaal, Jrg 40(2), 162.
- 1984 D Kempff: Bestry en bevestig 1806-1900, Jrg 40(2), 168-169.
- 1985 B J van der Walt: Our reformational tradition, Jrg 41(1), 168.
- 1986 B J van der Walt: Calvin and his times, Jrg 42(1), 189-190.
- 1987 JW Hofmeyr ea: History of the Church in Southern Africa, Jrg 43(4), 812-813.
- 1987 W L Rautenbach: Tehniese onderwys en swart mense, Jrg 43(4), 814-815.
- 1987 P Coertzen: Herroeping van die Edik van Nantes en die betekenis daarvan vir Suid-Afrika, Jrg 43(4), 813-814.
- 1989 M R Langley: Cuillaumme Groen van Prinsterer (1806-1876), Jrg 45(4), 979-980.

Studiae Historiae Ecclesiasticae (Kerkhistoriese Werkgemeenskap van S A)

- 1982 Respos op A J C Erwee: Die moderne charismatiese beweging in Suid-Afrika, No VIII, 138-141.
- 1983 Geskiedskrywing by die Nederduitsch Hervormde en Gereformeerde Kerke, No IX, 106-121.

Kerklike tydskrifte*Die Almanak en Bybelse dagboek* van die Nederduitsch Hervormde Kerk

- 1966 Dagstuk 31 Oktober.
- 1968 Dagstukke 9-15 November.
- 1973 Dagstukke 7-13 Oktober.
- 1976 Dagstukke 31 Oktober 6 November.
- 1977 Artikel: Ds Mari, Joseph Goddefroy (19-13).
- 1982 Artikel: Die Kerk, diensplig en die dienspligtige (17-19).
- 1982 Dagstukke: 29 Maart-4 April.
- 1985 Artikel: Die kerkvereniging 1885 (8-17).
- 1986 Artikel: Die Nederduitsch Hervormde Kerk en teologiese Opleiding (11-21).
- 1987 Artikel: Klipdrif (17-19).
- 1987 Artikel: Geskiedenis van die Sendingkerk (20-26).

- 1987 Dagstukke: 8-14 Januarie.
1991 Oordenking.
1992 Artikel: prof A S Geyser (34-35).
1992 Dagstukke:1-7 Januarie.

Die Hervormer, Die Christelike Vrou en Konteks

Verskeie artikels

Toekennings

- 1963 Goue S P Engelbrecht penning vir Kerkgeskiedenis.
1998 H C M Fourie-erepenning.
1973 Van der Hoffblad aan hom opgedra.
1979 Pro Patriamedalje vir grensdiens (S A Weermag).
1994 Algemene Diensmedalje (S A Weermag).

Akademiese Verenigings

Kerkhistoriese Genootskap van die Ned Herv Kerk van Afrika: Sedert 1963 ononderbroke sekretaris en vanaf 1993 Voorsitter.

Kerkhistoriese Werkgemeenskap van Suid-Afrika (Stigterslid).

Assessorlid van die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns.

Hervormde Teologiese Vereniging.

Onderwysbetrokkenheid

In alle gemeentes is op sowel laer- as hoërskole se bestuursliggame gedien. Dikwels as voorsitter. Soms is ook op skoolrade gedien.

Kultuurliggame

Lewenslid van Sabra.

Lewenslid van die FAK.

Was vir baie jare Voortrekkeroffisier en Veldkornet.

Was lid, bestuurslid en voorsitter van verskeie Rapportryerskorpse, Kultuurrade, Skakelkomitees en Volkswagtakke.

Taal en kultuurverenigings.

Radio Pretoria Godsdienksomitee (Voorsitter).

Volkskomitee vir die herdenking van die Tweede Vryheidsoorlog – Streek Pretoria (Voorsitter).